

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА

Тітко Іван Андрійович,
доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри кримінального права
та кримінально-правових дисциплін,
Полтавський юридичний інститут
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого, Україна, м. Полтава
e-mail: titko.iv@gmail.com
ORCID 0000-0003-4126-6967

Скрипник Андрій Володимирович,
аспірант кафедри кримінального процесу,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, Україна, м. Харків
e-mail: antey.pl@gmail.com
ORCID 0000-0003-4979-2152

doi: 10.21564/2414–990x.150.205588
УДК 343.13 (477)

ЧИ ЗАВЖДИ ВАРТО ПОСПІШАТИ ПОВІЛЬНО АБО ОКРЕМІ ПИТАННЯ НЕВІДКЛАДНОГО ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧИХ ДІЙ

Стаття розкриває особливості наступного судового контролю за законністю проведення обшуку та огляду у невідкладних випадках, передбачених ч. 3 ст. 233 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК), зокрема пов'язані з вимогою невідкладного звернення до слідчого судді з відповідним клопотанням.

На підставі матеріалів судової практики: а) виділено підходи до кваліфікації вимоги невідкладності; б) виокремлено поважні причини пропуску строку, які визнаються судами. У результаті критичного осмислення віднайдених позицій запропоновано: а) не вважати категорію «невідкладність» процесуальним строком; б) визнавати неможливим обчислення, пропущення і поновлення такого «строку»; в) сприймати «невідкладність» як оцінне поняття. Через відсутність граничного терміну невідкладного звернення рекомендовано: 1) внести зміни до другого речення ч. 3 ст. 233 КПК, закріпивши граничний строк; 2) визначати, чи було дотримано вимогу невідкладності, враховуючи три критерії: а) строк від моменту проведення обшуку; б) поважність причини, що зумовили тривалість такого строку; в) можливість звернутися у більш стислі строки; 3) відмовляти у задоволенні клопотання про проведення обшуку у разі, якщо вказані критерії свідчать про недотримання вимоги невідкладності.

Ключові слова: обшук; невідкладні випадки; невідкладне звернення з клопотанням; судовий контроль.

Титко І. А., доктор юридических наук, професор, заведуючий кафедрою уголовного права и уголовно-правовых дисциплин, Полтавский юридический институт Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого, Украина, г. Полтава.

e-mail: titko.iv@gmail.com ; ORCID 0000-0003-4126-6967

Скрытник А. В., аспирант кафедры уголовного процесса, Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого, Украина, г. Харьков.

e-mail: antey.pl@gmail.com ; ORCID 0000-0003-4979-2152

Всегда ли следует спешить медленно или отдельные вопросы безотлагательного проведения следственных действий

Статья раскрывает особенности последующего судебного контроля за законностью проведения обыска и осмотра в безотлагательных случаях, предусмотренных ч. 3 ст. 233 УПК Украины, в частности связанных с требованием безотлагательного обращения к следственному судье с соответствующим ходатайством.

На основе материалов судебной практики выделены: а) подходы к квалификации требования безотлагательности; б) уважительные причины пропуска срока, которые признаются судами. В результате критического осмысления существующих позиций предложено: а) не относить категорию «безотлагательность» к процессуальным срокам; б) признавать невозможным исчисление, пропуск и возобновление такого «срока»; в) воспринимать «безотлагательность» как оценочное понятие. Из-за отсутствия предельного срока безотлагательного обращения рекомендуется: 1) внести изменения во второе предложение ч. 3 ст. 233 УПК, закрепив предельный срок; 2) определять, было ли соблюдено требование безотлагательности, учитывая три критерия: а) срок с момента проведения обыска; б) уважительность причины, обусловившей продолжительность такого срока; в) возможность обратиться с ходатайством в более сжатые сроки; 3) отказывать в удовлетворении ходатайства о проведении обыска в случае, если указанные критерии свидетельствуют о несоблюдении требования безотлагательности.

Ключевые слова: обыск; безотлагательные случаи; безотлагательное обращение с ходатайством; судебный контроль.

Постановка проблеми. «Potius sero, quam nunquam», – вперше проголошена більше двох тисячоліть тому сентенція Тіта Лівія і зараз, у столітті надшвидкостей відгукується не менш актуально: «Краще пізно, аніж ніколи» [1, с. 179]. Не менш «живо» цитовані слова виглядають, як не дивно, і у кримінальному процесі. Напевне, саме цією логікою керувався законодавець, дозволяючи у невідкладних випадках обмежувати права і свободи людини та, водночас,

зобов'язуючи отримати, хоча й наступне, але судове схвалення такого обмеження. А втім, згаданий механізм, як і право загалом, – це інструмент. Користь або шкода від його використання, безумовно, значною мірою залежить від якості нормативної техніки, але ще більшою – від правосвідомості того, хто норму застосує. Враховувати обидва аспекти – вкрай важливо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика обшуку та огляду житла або іншого володіння є досить затребуваним науковим напрямом у кримінальному процесі, який представлений численними науковими працями. В останнє п'ятиріччя вказану тематику в різних контекстах розглядали такі вітчизняні вчені, як О. В. Білоус (O. V. Bilous) [2], І. В. Вегера-Іжевська (I. V. Vegeera-Izhevskaya) [3], О. В. Капліна (O. V. Kaplina) [4], М. В. Комарова (M. V. Komarova) [5] та інші. Водночас, незважаючи на вагомі наукові доробки, окремі сегменти проблематики й на сьогодні характеризуються доктринальною неоднозначністю та відсутністю єдності у правозастосуванні.

Мета і завдання. Метою публікації є вироблення науково обґрунтованих рекомендацій, спрямованих на вирішення прикладних проблем у застосуванні вимог ч. 3 ст. 233 КПК. Досягненню вказаної мети сприятиме розв'язання таких завдань: визначити, яким є правозастосовне тлумачення категорії «невідкладно»; надати темпоральну характеристику цьому поняттю; розробити практичні поради під час встановлення того, чи дотримано вимогу невідкладного звернення; запропонувати законодавчі та правозастосовні шляхи вирішення виявленої проблеми.

Вклад основного матеріалу. Частиною 3 ст. 233 КПК встановлено правило, відповідно до якого після здійснення проникнення та обшуку житла чи іншого володіння особи прокурор або слідчий за погодженням з прокурором зобов'язані «невідкладно після здійснення таких дій звернутися з клопотанням про проведення обшуку до слідчого судді»¹. Виходячи з того, що законодавець закріпив таке правило як одну з умов допустимості отриманих внаслідок «невідкладного» обшуку доказів, особливо гостро постає питання правозастосовного тлумачення категорії «невідкладно».

Традиційно судова практика неоднозначно інтерпретує окреслену категорію. Умовно позиції суддів можна поділити на три групи:

1) «невідкладно» слід розуміти як «наступного дня після проведення відповідних слідчих дій». Така позиція свого часу була висловлена Вищим спеціалізованим судом України з розгляду цивільних і кримінальних справ [6]) і таку ж позицію підтримують й окремі суди першої інстанції [7];

2) «невідкладно» слід розуміти як «наступного робочого дня після проведення відповідних слідчих дій». Цікавим є те, що суди кваліфікували зазначену категорію як строк, щодо обчислення якого застосовуються загальні правила, в тому числі і з трудового права, а у разі його пропущення з поважних причин – розцінювали як такий, що може бути поновлений. Так, в ухвалі слідчого судді Личаківського районного суду м. Львова від 17 жовтня 2017 р. (справа

¹ Це саме правило поширюється й на невідкладний огляд житла або іншого володіння особи.

№ 463/5108/17-к), іменованої «ухвалою про поновлення процесуального строку», було зазначено: «Дійсно, відповідно до ст. 67 КЗпП, якщо святковий або неробочий день збігається з суботою або неділею, вихідний день переноситься на наступний після святкового або неробочого. Оскільки 14.10.2017 р. був Днем захисника України та припав на суботу, тому вихідний день було перенесено на 16.10.2017 р. Як вбачається із матеріалів клопотання, слідчим було подано клопотанням про проведення обшуку 17.10.2017 р., тобто в перший робочий день. А тому, з врахуванням наведеного, слід клопотання задовольнити та поновити пропущений з поважних причин строк на звернення із клопотанням про проведення обшуку» [8];

З) «невідкладно» слід розуміти як встановлений законом строк, величина якого судами прямо не вказується, проте у разі звернення до слідчого судді пізніше, ніж наступного дня після проведення слідчих дій, строк вважається «пропущеним», але може бути поновлений відповідно до ст. 117 КПК. Цікаво, що судова практика поновлення «пропущеного строку» виробила власні правила застосування цього інституту. Так, поважними причинами у судовій практиці визнавалися, наприклад:

а) встановлення власника приміщення, що було об'єктом невідкладної слідчої дії [9]. Попри те, що для цього слідчому знадобилося п'ять днів, в іншій справі така причина не змогла виправдати затримку на такий же строк [10] або на значно більший, що склав майже півтора місяця [11];

б) проведення огляду вилученого майна (тривалістю п'ять днів) [12];

в) залучення всіх процесуальних керівників військової прокуратури до безпосередньої участі у заходах боротьби з окремим видом злочинності протягом трьох діб [13].

На окрему увагу заслуговує антирекорд відтермінування невідкладного звернення з клопотанням – 1 рік 1 місяць, поважні причини якого слідчий та прокурор не пояснили [14], через що у задоволенні клопотання про поновлення строку було відмовлено.

Спробуємо викласти власні міркування з вищенаведеної проблематики судово-контрольної діяльності. У всіх згаданих вище судових рішеннях використана у ч. 3 ст. 233 КПК категорія «невідкладно» розцінювалася як строк, різнилися лише уявлення про його величину та можливість поновлення. Підстави для віднесення категорії «невідкладно» до процесуальних строків можна віднайти і в доктрині. Так, Г. І. Сисоєнко, аналізуючи впроваджені у процесуальному законі строки, зазначає: «Стосовно окремих процесуальних строків законодавець не застосовує у їх обчисленні години, дні і місяці. Враховуючи важливість праввідносин, які виникають на тій чи іншій стадії кримінального провадження, він використовує *терміни*, що не завжди мають чітке часове визначення, але чітко вказують на необхідність і важливість їх дотримання» [15, с. 111]. Поняття «невідкладно» вчений іменує «терміном-строком», який «із чітко визначеними строками об'єднує те, що він обмежує часом здійснення ті чи інші процесуальні дії, одночасно вказуючи на необхідність звернення

особливої уваги на його дотримання і виконання» [15, с. 111]. В. Д. Басай, наводячи класифікацію процесуальних строків, виокремлює «строки-періоди» та «строки-моменти» [16, с. 206]. Останні, на думку вченого, «встановлюють у випадках, якщо для виконання завдань кримінального провадження необхідно максимально швидко прийняти процесуальне рішення, вчинити процесуальну дію або сукупність процесуальних дій із дотриманням визначеної законом послідовності їх здійснення», зокрема, «шляхом вказівки на необхідність здійснення процесуальної дії після вчинення іншої процесуальної дії чи після настання зазначеної в законі події» [16, с. 206]. Як приклад такого строку вчений наводить закріплену у ч. 1 ст. 205 КПК категорію «негайно». Дійсно, у наведених думках науковців можна віднайти окремі аргументи для обґрунтування віднесення категорії «невідкладно» до процесуальних строків. Проте ми маємо намір висловити альтернативну позицію, виходячи з такого.

Відповідно до легального визначення поняття «процесуальні строки» такими є «встановлені законом або відповідно до нього прокурором, слідчим суддею або судом *проміжки часу, у межах* яких (курсив наш. – І.Т., А.С.) учасники кримінального провадження зобов'язані (мають право) приймати процесуальні рішення чи вчиняти процесуальні дії» (ч. 1 ст. 113 КПК). Адаптивно до згаданої вище проблематики, з нормативного визначення можна виокремити таку ознаку процесуального строку – його обмеженість у часі, що передбачає існування як початкового, так і кінцевого моменту (терміну). Така характеристика підтверджується семантичним значенням слова «проміжок»: «1) вільний простір між чим-небудь і т. ін.; 2) час, що відмежовує одну подію, явище, дію і т. ін. від іншої» [17, с. 231]. Відповідно, часова «відстань» може бути обчислена певними темпоральними одиницями: у кримінальному провадженні такими є години, дні або місяці (ч. 1 ст. 115 КПК). Законодавець закріпив лише початковий момент у часі, з якого з'являється обов'язок невідкладного звернення з клопотанням до слідчого судді – здійснення передбачених ч. 3 ст. 233 КПК дій. Кінцевий термін такого звернення законодавчо не закріплений. Ще одним підтвердженням правильності такої позиції є використання законодавцем у разі встановлення обов'язку невідкладного вчинення певних процесуальних дій в інших випадках конструкції «невідкладно, але не пізніше ніж протягом 24 годин» (ч. 9 ст. 170 КПК), «невідкладно, але не пізніше сімдесяти двох годин» (ч. 1 ст. 186 КПК), «невідкладно, але не пізніше 24 годин» (ч. 1 ст. 214, ч. 6 ст. 297-4 КПК), «невідкладно, але не пізніше наступного дня» (ч. 7 ст. 214 КПК). Це ще раз підтверджує відсутність кінцевого терміну у категорії «невідкладно» у разі її окремого самостійного використання.

Пропонована нами позиція отримує підтримку і в судовій практиці. Так, слідчий суддя Жовтневого районного суду м. Маріуполя, розглядаючи питання про надання дозволу *post factum* невідкладного огляду та про поновлення пропущеного слідчим «строку» на звернення, в ухвалі від 17 червня 2015 р. (справа № 263/7122/15-к) зазначив: «У даному випадку слідчий повинен був звернутися з зазначеним клопотанням до суду невідкладно згідно з ч. 3 ст. 233

КПК, тому що, на думку судді, цей строк не є процесуальним строком, оскільки згідно ст. 113 КПК України процесуальні строки – це встановлені законом або відповідно до нього прокурором, слідчим суддею або судом проміжки часу, у межах яких учасники кримінального провадження зобов'язані (мають право) приймати процесуальні рішення» [10]. Попри певну непослідовність викладення аргументів в ухвалі, загальний вектор логіки зрозумілий – «невідкладно» не є процесуальним строком, а тому поновленню не підлягає. Аналогічного висновку дійшов слідчий суддя Ковпаківського районного суду м. Суми, навівши його в ухвалі від 14 листопада 2016 р. (592/10439/16-к), проте вже з іншого мотиву: «кримінально-процесуальним законодавством України не передбачено поновлення строку для звернення з клопотанням про проведення обшуку до слідчого судді в порядку ст. 233 КПК України» [18].

Викладене вище дає підстави дійти щонайменше двох умовиводів. *По-перше*, категорія «невідкладно» не є процесуальним строком, з усіма правовими наслідками, що з цього випливають. Зокрема, йдеться про неможливість: а) обчислення «строку» відповідно до загальних правил; б) його пропущення; в) поновлення відповідно до ст. 117 КПК. *По-друге*, відсутність закріплених законодавцем критеріїв визначення «невідкладності» свідчить про оцінний характер цієї категорії та необхідність встановлення її наявності у кожному окремому випадку, залежно від окремих обставин звернення з відповідним клопотанням¹ [19, с. 28; 20, с. 24].

Через це, на наш погляд, помилковими є наведені вище позиції судів, які розцінювали категорію «невідкладно» як процесуальний строк, застосовували правила обчислення строків, а також розглядали питання про поновлення «строку», позитивно вирішуючи його у разі доведення поважності причини «пропуску».

Не менш актуальним є питання про те, яким чином можна встановити дотримання слідчим, прокурором вимоги «невідкладного» звернення? *По-перше*, слід виходити з семантичного значення оцінного поняття «невідкладний»: «якого не можна відкладати; якого треба здійснювати, розв'язувати негайно» [21, с. 750]. Г. І. Сисоєнко, проаналізувавши випадки використання у процесуальному законі категорії «невідкладно», дійшов такого висновку: «Це є свідченням того, що в інших випадках, коли вживається термін-строк «невідкладно», без чітко зазначеного часового виміру, мається на увазі, що процесуальна дія або процесуальне рішення повинно бути здійснено в термін значно менший ніж 24 години, і будь-яка затримка з реалізацією цього положення може бути свідченням порушення вимог закону» [15, с. 111]. Аналогічно розмірковує й О. Р. Михайленко [22, с. 50].

Безумовно, наведені науковцями думки мають під собою підґрунтя та практичний смисл. Проте чи дозволяє відсутність законодавчо встановленого

¹ В окремих наукових працях, зокрема в одній із робіт співавтора даної статті, категорію «невідкладно» запропоновано сприймати не як строк, а як оцінне поняття («оцінне поняття кількісного типу» (І. А. Тітко) або «оціночну темпоральну категорію» (О. Г. Братель)).

обмеження тривалості категорії «невідкладно» визначати її з точністю до годин? Вважаємо, що ні, оскільки, як вказувалось попередньо, саме відсутність граничного терміну категорії «невідкладно» свідчить про її оцінний характер, що надає поняттю гнучкості та адаптивності до конкретних правовідносин. Проте, на наш погляд, у нормативному встановленні темпоральних вимог до міри належної поведінки слідчого, прокурора у даному випадку немає потреби у такій гнучкості. З огляду на пропоновані вченими тлумачення, строки звернень, що мали місце у практиці, та причини їхньої тривалості більше 24 годин вважаємо, що граничний строк звернення до слідчого судді має бути законодавчо обмежений. Видається, що достатнім для виконання слідчим, прокурором процесуального обов'язку буде строк не більший за 24 години, аналогічно до обов'язку прокурора звернутися з клопотанням про арешт майна у разі накладення попереднього арешту (ч. 9 ст. 170 КПК). Цього можна досягти шляхом внесення змін до другого речення ч. 3 ст. 233 КПК, виклавши його у такій редакції: «У такому випадку прокурор, слідчий за погодженням із прокурором зобов'язаний невідкладно, *але не пізніше 24 годин* після здійснення таких дій звернутися з клопотанням про проведення обшуку до слідчого судді». Такі зміни здатні, *по-перше*, підвищити ефективність правового регулювання, замінивши оцінне поняття, яке на даний час регулює темпоральний аспект правовідносин, на процесуальний строк, який, поміж іншого, являє собою певну процесуальну гарантію як прав і законних інтересів учасників кримінального провадження, так і своєчасного прийняття процесуальних рішень і вчинення процесуальних дій [16, с. 208], *по-друге*, зменшить тривалість стану правової невизначеності, який має місце після проведення слідчої дії з високим ступенем втручання у сферу прав людини без належного передбаченого законом судового контролю.

А проте до внесення відповідних змін до процесуального закону поняття «невідкладно» слід кваліфікувати як оцінну темпоральну категорію та встановлювати її виходячи з ситуативних обставин. Встановлення факту дотримання вимоги невідкладності може здійснюватися аналогічно до встановлення поважності причин пропуску строку, що на даний час має місце у більшості випадків. У такому разі слідчий, прокурор має довести факт звернення до слідчого судді за першої наявної в нього об'єктивної можливості. При цьому слід брати до уваги такі критерії: а) строк від проведення невідкладного обшуку до звернення з клопотанням до слідчого судді; б) поважність причин, що зумовили таку тривалість цього строку. Для цього варто враховувати: необхідність завершення дій, пов'язаних з належним документуванням невідкладної слідчої дії (наприклад, огляду вилученого майна), фактичну можливість слідчого або прокурора підготувати відповідне клопотання (залучення до проведення інших невідкладних заходів, володіння необхідною кількістю інформації тощо); в) можливість звернення до слідчого судді у більш стислі строки.

Додатково слід враховувати, що ч. 3 ст. 233 КПК не вимагає звернення до слідчого судді саме того суб'єкта, що здійснив невідкладне проникнення. Тому у разі тривалої неможливості звернення з об'єктивних причин одним

із учасників досудового розслідування (наприклад, слідчим) слідчий суддя має з'ясувати причини, які перешкодили звернутися з клопотанням іншому (наприклад, процесуальному керівнику).

Дослідивши «змістовну» частину проблематики, звернемося до вирішення процедурної. Для цього спробуємо знайти відповідь на таке питання: яке рішення має бути прийняте у разі встановлення невідповідності строку звернення з клопотанням про дозвіл на обшук *post factum* категорії «невідкладно»?

Аналіз судової практики дає підстави стверджувати, що слідчі судді, отримавши клопотання про обшук *post factum* та про поновлення пропущеного «строку», приймали одне з таких рішень: 1) про поновлення пропущеного строку з огляду на поважність причини його пропуску та про задоволення клопотання про обшук (огляд) [8; 9; 12; 13; 23]; 2) про відмову у поновленні строку на звернення з клопотанням та залишення клопотання без розгляду [10]; 3) про відмову у поновленні строку на звернення з клопотанням та про відмову у задоволенні клопотання про обшук (огляд) [11; 14; 18].

Традиційно у процесуальному праві правовим наслідком недотримання темпоральних вимог подачі документа є його повернення, як, наприклад, має місце щодо скарг на рішення, дії чи бездіяльність (п. 3 ч. 2 ст. 304 КПК) або апеляційних (п. 4 ч. 3 ст. 399 КПК) чи касаційних (п. 3 ч. 3 ст. 429 КПК) скарг.

Водночас, беручи до уваги вищевикладені міркування з приводу того, що категорія «невідкладно» не є процесуальним строком, вважаємо, що у разі встановлення невідповідності часу звернення з клопотанням про дозвіл на обшук *post factum* категорії «невідкладно» слідчий суддя має відмовляти у задоволенні клопотання. На перший погляд здається, що відмова є безпідставною, оскільки в ч. 5 ст. 234 КПК відповідна підстава відсутня. Проте, на нашу думку, предмет доказування під час розгляду клопотань про обшук *post factum* є ширшим за «загальний» (ч. 5 ст. 234 КПК). Виходячи з аналізу ч. 3 ст. 233 КПК, слідчий, прокурор мають додатково довести: 1) наявність підстав для проникнення до житла чи іншого володіння особи без ухвали слідчого судді; 2) відповідність обсягу проведення обшуку «невідкладній» меті; 3) дотримання вимоги невідкладного звернення з клопотанням.

Тому, на наше переконання, слідчий суддя має досліджувати дотримання вимоги невідкладного звернення, відмовляючи у задоволенні клопотання у разі встановлення невідповідності їй строку звернення. Таке вирішення клопотань, поданих *post factum, no-перше*, слугуватиме дієвим засобом судового реагування на можливі зловживання зі сторони слідчого або прокурора (з огляду на правозахисне призначення інституту слідчого судді), *no-друге*, забезпечить реальне втілення закріпленого ч. 3 ст. 233 КПК обов'язку слідчого, прокурора невідкладно компенсувати відсутність судового контролю під час втручання у право особи на недоторканність житла чи іншого володіння у невідкладних випадках. Посередництвом такого правозастосування вже до внесення пропонованих вище змін до КПК оцінна темпоральна категорія «невідкладно» за своєю регулятивною ефективністю максимально наблизиться до процесуальних строків, що «е

юридичними фактами, які тягнуть за собою певні правові наслідки: виникнення, зміну або припинення суб'єктивних процесуальних прав та обов'язків учасників кримінального провадження» [16, с. 208].

Висновки. Результати проведеного дослідження надають можливість констатувати: а) «невідкладність» – це не процесуальний строк, а оцінне поняття; б) невідкладність не можна обчислити, пропустити або поновити, як процесуальний строк; в) доцільно внести зміни до другого речення ч. 3 ст. 233 КПК, якими граничний строк звернення має бути визначено у 24 години; г) за чинної редакції КПК під час визначення дотримання вимоги невідкладності мають враховуватися три критерії: строк звернення, причини його тривалості, можливість звернутися у більш стислі строки.

Список літератури

1. Ливий Тит. *История Рима от основания города* : в 3 т. / ред. пер. : М. Л. Гаспаров, Г. С. Кнабе, В. М. Смирин ; отв. ред. Е. С. Голубцова. Москва : Наука, 1989. Т. 1. 579 с.
2. Білоус О. В. Засада недоторканності житла чи іншого володіння особи у досудовому кримінальному провадженні : дис. ... канд. юрид. наук / Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2015. 210 с.
3. Вегера-Іжевська І. В. Забезпечення права на недоторканність житла чи іншого володіння особи в кримінальному провадженні : дис. ... канд. юрид. наук / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2018. 233 с.
4. Капліна О. В. Проблеми нормативного регулювання та практики проведення обшуку під час кримінального провадження. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. Серія: *Право*. 2015. № 2 (12). URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15kovckr.pdf> (дата звернення: 10.06.2020).
5. Комарова М. В. Правові та організаційні засади обшуку у кримінальному провадженні : дис. ... канд. юрид. наук / Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2019. 256 с.
6. Ухвала Вишого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 20 серпня 2015 р., справа № 5-1735км15. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/49234200> (дата звернення: 10.06.2020).
7. Вирок Смілянського міськрайонного суду Черкаської області від 21 серпня 2017 р., справа № 712/1824/16-к. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/68383908> (дата звернення: 10.06.2020).
8. Ухвала Личаківського районного суду м. Львова від 17 жовтня 2017 р., справа № 463/5108/17-к. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/69573017> (дата звернення: 10.06.2020).
9. Ухвала Жовтневого районного суду м. Маріуполя від 17 квітня 2015 р., справа № 263/4413/15-к. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/45499035> (дата звернення: 10.06.2020).
10. Ухвала Жовтневого районного суду м. Маріуполя від 17 червня 2015 р., справа № 263/7122/15-к. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/45187781> (дата звернення: 10.06.2020).
11. Ухвала Херсонського міського суду Херсонської області від 5 січня 2017 р., справа № 766/276/17-к. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/63993045> (дата звернення: 10.06.2020).
12. Ухвала Печерського районного суду м. Києва від 30 травня 2016 р., справа № 757/25813/16-к. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/59551016> (дата звернення: 10.06.2020).
13. Ухвала Костянтинівського міськрайонного суду Донецької області від 18 грудня 2017 р., справа № 233/6296/17-к. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/71078106> (дата звернення: 10.06.2020).

14. Ухвала Вінницького міського суду Вінницької області від 2 лютого 2015 р., справа № 127/1786/15-к. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/48292136> (дата звернення: 10.06.2020).

15. Сисоєнко Г. І. Процесуальні строки за КПК 2012 р. *Часопис цивільного і кримінального судочинства*. 2014. № 5. С. 106–113.

16. Басай В. Д. Поняття і види процесуальних строків за КПК України та КПК Російської Федерації. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2013. № 1. С. 204–209.

17. Словник української мови : в 11 т. / за ред. І. К. Білодіда. Київ : Наукова думка, 1977. Т. 8. 928 с.

18. Ухвала Ковпаківського районного суду м. Суми від 14 листопада 2016 р., справа № 592/10439/16-к. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/62682742> (дата звернення: 10.06.2020).

19. Тітко І. А. Оцінні поняття у кримінально-процесуальному праві України : монографія. Харків : Право, 2010. 216 с.

20. Братель О. Г. Процесуальні юридичні факти цивільного судочинства в контексті тлумачення оціночних темпоральних категорій. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. Вип. 1. Т. 1. С. 28–32.

21. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. 5-те вид. Київ ; Ірпінь : Перун, 2005. 1729 с.

22. Михайленко О. Р. Момент як окрема одиниця в часових параметрах кримінального процесу України. *Вісник прокуратури*. 2001. № 1. С. 49–53.

23. Ухвала Рівненського міського суду Рівненської області від 23 квітня 2018 р., справа № 569/7423/18-к. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73541803> (дата звернення: 10.06.2020).

References

1. Livius, Titus. (1989). *Ystoryja Ryma ot osnovanyja ghoroda*. (Vols. 1–3; Vol. 1). Moscow: Nauka [in Russian].

2. Bilous, O.V. (2015). *Zasada nedotorkannosti zhytla chy inshogho volodinnja osoby u dosudovomu kryminalnomu provadzhenni*. *Candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

3. Vegera-Izhevskaja, I.V. (2018). Provision of the right of inviolability of the housing or other possession of person in a criminal proceeding. *Candidate's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].

4. Kaplina, O.V. (2015). Problems of normative regulations and practice of prosecuting the search during the criminal legal proceedings. *Journal of the National University of «Ostroh Academy». Law Series, 2 (12)*. URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15kovckp.pdf> [in Ukrainian].

5. Komarova, M.V. (2019). Legal and organizational foundations of the search in criminal proceedings. *Candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

6. The decision of the Supreme Court of Ukraine for civil and criminal cases dated August 20, 2015, case No. 5-1735km15. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/49234200> [in Ukrainian].

7. The verdict of the Smilyansky city district court of the Cherkasy region dated August 21, 2017, case No. 712/1824/16-k. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/68383908> [in Ukrainian].

8. The decision of the Lychakiv district court of Lviv dated October 17, 2017, case No. 463/5108/17-k. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/69573017> [in Ukrainian].

9. The decision of the October district court of Mariupol dated April 17, 2015, case No. 263/4413/15-k. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/45499035> [in Ukrainian].

10. The decision of the October district court of Mariupol dated June 17, 2015, case No. 263/7122/15-k. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/45187781> [in Ukrainian].

11. The decision of the Kherson city court of the Kherson region dated January 5, 2017, case No. 766/276/17-k. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/63993045> [in Ukrainian].

12. The decision of the Pechersk District Court of Kyiv dated May 30, 2016, case No. 757/25813/16-k. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/59551016> [in Ukrainian].

13. The decision of the Konstantinovskyy city district court of Donetsk region dated December 18, 2017, case No. 233/6296/17-k. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/71078106> [in Ukrainian].

14. The decision of the Vinnytsia city court of the Vinnytsia region dated February 02, 2015, case No. 127/1786/15-k. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/48292136> [in Ukrainian].

15. Sysoienko, H.I. (2014). Procesualjni stroky za KPK 2012 r. *Chasopys cyvilnogho i kryminalnogho sudochynstva*, 5, 106–113 [in Ukrainian].

16. Basay, V.D. (2013). Ponjattja i vydy procesualjnykh strokiv za KPK Ukrajinny ta KPK Rosijskoi Federaciji. *Law magazine of the National academy of internal affair*, 1, 204–209 [in Ukrainian].

17. Bilodid, I.K. (Ed.). (1977). *Slovnnyk ukrajinsjkoji movy*. (Vols. 1–11); Vol. 8. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].

18. The decision of the Kopyakivskyy District Court of Sumy of November 14, 2016, case No. 592/10439/16-k. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/62682742> [in Ukrainian].

19. Titko, I.A. (2010). Ocinni ponjattja u kryminaljno-procesualjnomu pravi Ukrajinny. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].

20. Bratelj, O.Gh. (2017). Procedural legal facts of civil proceedings in the context interpretation estimated temporal categories. *Actual problems of native jurisprudence*, 1 (1), 28–32 [in Ukrainian].

21. Busel, V.T. (Ed.). (2005). Velykyy tлумachnyj slovnnyk suchasnoji ukrajinsjkoji movy. Kyiv, Irpinj: Perun [in Ukrainian].

22. Mykhajlenko, O.R. (2001). Moment jak okrema odyncija v chasovykh parametrah kryminalnogho procesu Ukrajinny. *Visnyk prokuratury*, 1, 49–53 [in Ukrainian].

23. The decision Rivne city court of Rivne region dated April 23, 2018, case No. 569/7423/18-k. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73541803> [in Ukrainian].

Titko I. A., Doctor of Law, Professor, Head of the Department of Criminal Law and Criminal Law Disciplines, Poltava Law Institute of Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine, Poltava. e-mail: titko.iv@gmail.com ; ORCID 0000-0003-4126-6967

Skrypnyk A. V., Postgraduate Student of the Department of Criminal Procedure, Yaroslav Mudryi National Law University 36000, Ukraine, Kharkiv. e-mail: antey.pl@gmail.com ; ORCID 0000-0003-4979-2152

Is it always worth rushing slowly or some issues of urgent investigative actions

The article reveals the features of the subsequent judicial control over the legality of the search and inspection in urgent cases under Part 3 of Article 233 of the CPC of Ukraine, in particular related to the requirement of immediate appeal to the investigating judge with a request. An attempt is made to look at the outlined problem through the prism of its understanding in judicial practice, addressing the needs of the achievements of criminal procedural science.

Based on the materials of practice: a) three approaches to the qualification of the urgency requirement are highlighted (the next day after the search; the next working day after the search; indefinite procedural deadline); b) the valid reasons for missing the deadline, which are recognized by the courts are distinguished (identification of the premises owner; inspection of the seized property; involvement of procedural managers in other law enforcement activities). As a result of critical comprehension of the found positions it is offered: a) not to consider the category “urgency” as procedural deadline; b) recognize the impossibility of calculating, omitting and renewing such a “deadline”; c) to perceive urgency as an evaluative concept.

Due to the lack of a deadline for urgent appeal, it is recommended: 1) to amend the second sentence of part three of Art. 233 of the CPC, fixing the maximum period (“immediately, but not later than 24 hours”); 2) determine whether the requirement of urgency has been complied with, taking into account

three criteria: a) the period that has elapsed since the urgent search before applying to the investigating judge; b) the seriousness of the reason that led to its duration. To do this, the following should be taken into account: the need to complete actions related to the proper documentation of urgent investigative action, the actual ability of the investigator or prosecutor to prepare a request; c) the opportunity to apply to the investigating judge in a shorter time; 3) refuse to satisfy the request for a search if the specified criteria indicate non-compliance with the requirement of urgency.

Keywords: search; emergencies; urgent application, judicial control.

Рекомендоване цитування: Тітко І. А., Скрипник А. В. Чи завжди варто поспішати повільно або окремі питання невідкладного проведення слідчих дій. *Проблеми законності*. 2020. Вип. 150. С. 187–198. doi: <https://doi.org/10.21564/2414-990x.150.205588>.

Suggested Citation: Titko, I.A., Skrypnyk, A.V. (2020). Chy zavzhdy varto pospishaty povilno abo okremi pytannia nevidkladnoho provedennia slidchykh dii [Is it always worth rushing slowly or some issues of urgent investigative actions]. *Problemy zakonnosti – Problems of Legality, issue 150, 187–198*. doi: <https://doi.org/10.21564/2414-990x.150.205588> [in Ukrainian].

Надійшла до редакції 16.06.2020 р.